

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Kunnskapsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref
2023/349

Vår ref
23/616-

Dato
15. februar 2023

Representantforslag nr 8:99 S (2022-2023) Om å styrke lærekandidatordningen

Fellesskolen skal gi elever, lærlinger, lærekandidater og praksisbrevkandidater et solid grunnlag for videre utdanning, arbeid og deltakelse slik at de kan leve gode liv. Regjeringen er opptatt av at videregående opplæring skal ha et godt tilbud for alle, både elever i skole og de som har opplæring i bedrift.

Regjeringen følger opp Fullføringsreformen. En viktig del av Fullføringsreformen er at videregående opplæring skal bli bedre tilpasset mangfoldet i elevgruppen. Et sentralt grep i reformen er å utvide rettighetene til videregående opplæring. Når alle får rett til å få opplæring til de har bestått videregående opplæring, ikke bare rett til å gå i videregående et antall år, vil også flere kunne få opplæring som treffer deres behov og flere vil bli kvalifisert til arbeid, læreplass og videre utdanning. Da kan det også bli behov for å utvikle lærekandidatordningen.

Ordningen er i dag godt etablert og benyttes i alle landets fylkeskommuner. Det er lærekandidater i et bredt spekter av lærefag, med i alt 1839 løpende opplæringskontrakter og 671 lærekandidater som oppnådde kompetansebevis gjennom lærekandidatordningen i 2021. Ordningen er tilpasset dem som ønsker opplæring i bedrift, men som på det aktuelle tidspunktet ikke er vurdert til å ha forutsetninger for å klare kravene i fag- eller svenneprøven. Kandidatene får en individuelt tilrettelagt opplæringsplan med utvalgte deler av læreplanen. Opplæringen avsluttes med en kompetanseprøve og lærekandidaten får et kompetansebevis som dokumenterer kompetansen etter endt opplæring.

De som har oppnådd kompetansebevis gjennom lærekandidatordningen, kan senere gå opp til en fag- eller svenneprøve som praksiskandidat om de kan dokumentere lang og allsidig yrkespraksis innen det aktuelle lærefaget. Praksiskandidatordningen er en dokumentasjonsordning, ikke en opplæringsordning. Utover denne retten til å melde seg til fag- eller svenneprøve, har derfor ikke de med oppnådd kompetansebevis en vei til videre opplæring fram mot fag- eller svennebrev i dagens opplæringsssystem. Regjeringen ønsker at rettighetsutvidelsene i Fullføringsreformen skal sikre alle like muligheter, også de som går et løp gjennom lærekandidatordningen, ved at den enkelte skal beholde retten til å gjennomføre videregående opplæring med vitnemål og fag- eller svennebrev senere i livet.

Som representantene påpeker, har Riksrevisjonen bemerket at fylkeskommunene bruker til dels ulike kriterier for hvem som skal få opplæring gjennom lærekandidatordningen og at bruken av ordningen varierer mellom fylkeskommunene. At ordningen er rettet mot de som ikke har forutsetninger for å nå kravene i fag- og svenneprøven, gir fylkeskommunene handlingsrom til å tilby tilrettelagt opplæring for ulike kandidater. Samtidig kan uklare kriterier både føre til at elever som har mulighet til å fullføre med fag- eller svennebrev, likevel blir veiledet inn i lærekandidatordningen og at elever som kunne dratt nytte av ordningen ikke får muligheten. Videre vurdering av målgruppen for lærekandidatordningen, og eventuelt andre alternative ordninger, vil være en del av arbeidet med oppfølgingen av Fullføringsreformen.

Elever med funksjonsnedsettelse har hittil vært en lite prioritert gruppe i diskusjonene om videregående opplæring. I oppfølgingen av Fullføringsreformen legger vi nå en strategi for at elever med funksjonsnedsettelse skal få et likeverdig tilbud i videregående. Arbeidet med strategien er en integrert del av arbeidet med fullføring, kvalifisering og læreplasser generelt, slik at videregående opplæring skal bli best mulig for alle. Lærekandidatordningen retter seg mot mangfoldet av elevene. For mange elever med funksjonsnedsettelse kan lærekandidatordningen være en egnet ordning. I den videre utviklingen av lærekandidatordningen er det derfor viktig å lytte til innspillene fra elever, de som har opplæring i bedrift, skoler, skoleeiere, arbeidslivet og de som representerer ulike grupper. Jeg har allerede vært i møte med flere av interesseorganisasjonene for personer med funksjonsnedsettelse.

Dagens lærekandidatordning avsluttes med en kompetanseprøve som gir et kompetansebevis, som skal rette seg mot et reelt behov i arbeidslivet og gi grunnlag for varig arbeid. Lærekandidatordningen har i dag bred støtte blant fylkeskommuner, partene i arbeidslivet og andre sentrale organisasjoner. Jeg synes også det er bra at SSB i statistikken for gjennomføring i videregående opplæring fra og med 2016 (kullet som begynte i videregående for første gang i 2010) har med fullføring med planlagt grunnkompetanse i enkelte av sine tabeller slik at denne sluttkompetansen også blir synliggjort. Partene i arbeidslivet har tidligere uttrykt skepsis mot å etablere et delkompetansenivå under fagbrevnivået. Jeg ser det ikke som aktuelt på det nåværende tidspunkt å utrede nye yrkesnivå i fag- og yrkesopplæringen.

Jeg er opptatt av at arbeidslivet skal ha plass til alle, og at alle har noe å bidra med. Lærekandidatordningen gir mange som ellers ikke ville fått det til i det ordinære opplæringsløpet, en mulighet til å få et kompetansebevis og dermed kunne bidra i arbeidslivet med andre. Med innføringen av Fullføringsreformen, mener jeg at vi skaper et bedre utgangspunkt for at alle skal lykkes i den videregående opplæringen og kvalifisere til opplæring i bedrift, arbeid og videre utdanning. Kompetansen de får skal være etterspurt av arbeidsliv og utdanningsinstitusjoner. Det gjelder i høyeste grad også for lærekandidater.

Med hilsen

Tonje Brenna

Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådets signatur